

I = INTERVIEWATOR; R = RESPONDENT

M.C. – Inginer minier

I: În primul rând bună ziua

R: Bună ziua

I: Și mulțumim foarte mult că ați acceptat să participați la proiectul nostru cultural. Pentru început ne puteți spune data și locul nașterii?

R: 25.03.55, Baia Sprie

I: Copilăria bănuiesc că acolo v-ați petrecut-o...școala primară tot acolo

R: Exact

I: Meseriile părinților, celor din familie erau legate de minerit?

R: A părinților nu, dar a unchilor și a bunicului da

I: Așa

R: Deci unchii mei amândoi au fost mineri, bunicul miner bătrân care luam minereul cu coșul manual de pe Dealul Minei, a dată pe săptămână, suficient ca să trăiască

I: Ce căutau? Aur? Sau plumb sau...

R: Aurifer

I: Aurifer

R: Aur și vindeau la nu mai știu ce evreu că era o comunitate de evrei în Baia Sprie pe vremuri, ei cumpărau

I: OK. Evoluția dumneavoastră educațională...ați terminat liceul..

R: Liceul Industrial Minier, 5 ani, 70-75 Baia Mare

I: Tragerea asta către minerit de la...?

R: Tragerea spre minerit nu este secret pentru nimeni. Tata era un lăcătuș, eu zic foarte bun la Phoenix, se pricepea foarte bine la a prelucra metalul și făcea niște sobe din tablă, era la modă cu rumeguș la bătrâni. Și odată am ajuns la o persoană care a lucrat în mină și avea flori de mină și zic la tata „Nu-i lua bani, zic las că o să-mi dea niște flori de mină” și atunci am luat prima baritină roșie care din păcate n-o mai am....nu știam valoarea

I: Deci v-a atras din start florile

R: Și atunci mi-a picat așa....„băi ce-ar fi să lucrez în minerit?”...deci atunci mi-a picat fisa. Și apoi când am terminat liceul automat admitere la Petroșani la Facultatea de Mine.

I: Deci ați continuat cu un nivel superior

R: Am continuat

I: Ați dorit să faceți

R: Am continuat până am ajuns inginer minier, în 81

I: Bănuiesc că era cu repartitie guvernamentală

R: Da era cu repartitie, repartitia la IPEG Maramureș

I: O alegere normală, din zonă...normal..

R: Din păcate atunci în 81 n-a fost nici o repartitie la vreuna din minele din Maramureș, deci numai la IPEG. Am luat IPEG-ul. Întâmplarea este că înainte de repartitie cu un an de zile mă plimbam pe poteca care duce, pe scurtătură la Lacul Bodi și când m-am uitat în jos am văzut o haldă...zic „oare ce-o fi aicea?”...era halda de la Puțul 5, se săpa Puțul 5 și în gândul meu...„Băi ce-ar fi să lucrez eu aicea?”...și exact repartitia m-a dus la respectivul loc, deci în 81 am ajuns la Puțul 5

I: Ați prins și adâncirea sau numai galeriile?

R: Nu..era gata săpat Puțul, echipa de montat mașina de extracție definitivă chiar vopseau mașina, era montat și nu erau decât 5 metri de transversală la fiecare orizont.

I: Fiecare rampă, da

R: Fiecare...deci rämpile erau săpate, numai rämpile, de acolo am prins Puțul 5

I: Puțul 6 l-ați mai prins?

R: Puțul 6 în 81 în decembrie l-am prins când am început galeria transversală de acces la puț, l-am prins inclusiv drumul care s-a făcut prin pădure și începutul...și am participat până am ajuns la puț...deci 800 și ceva de metri de galerie transversală

I: E acolo aia?

R: Sigur...este acolo, numai gura este astupată...da îi betonat pe vreo 200 de metri, torcretat restul, într-un loc, două cred că s-a surpat între timp...era mai...zonă cu problemă...în rest e acolo

I: OK. Ați luat repartitia deci la IPEG Maramureș. Anii de școală v-au pregătit suficient pentru ce a urmat?

R: Deci...

I: Pentru producție cum s-ar spune

R: La...liceu aveam ore de practică, deci am învățat cum se face o armătură de lemn, cu trepte cu tot felul de chestii, deci ne învățau efectiv, iar ceea ce am învățat la liceu mi-a prins foarte bine la facultate că erau unele lucruri care le știam deja, inclusiv...

I: Ați înțeles fenomenul da...

R: Inclusiv metodele de exploatare le știam înainte de a le învăța la facultate

I: A fost mai ușor

R: Plus...perioada aia fiind copii mai necăjiți din familii nu pot să zică nevoiașe da..era la limită...vacanțele lucrăm, am lucrat 3 luni la mina Săsar, câteva luni la mina Baia Sprie chiar la Puțul Terezia și acum dacă închid ochii văd cum stăteau la puț la orizontul 13, 2 ingineri bătrâni...T. și...am uitat cum îl cheamă...C. ...faceau ordine să nu treacă nimeni în față deci ne încolona așa și câte 8 intram în colivie...erau chestii faine. La Săsar am lucrat la transport, la Baia Sprie o perioadă am lucrat ajutor miner deci....la un abataj la Eli, iar la Terezia am lucrat ca și vagonetar la încărcat vagoane

I: Deci ați mai prins filonul Eli la...

R: Cum să nu...

I: La Baia Sprie?

R: Da...

I: Aurifer prin excelență

R: Da...asta o fost în 1973...greu de zis...

I: OK. Ne puteți spune...ajungând...deci în repartiția la IPEG, evoluția dumneavoastră profesională

R: Având în vedere că am avut un an lucrat înainte de repartiție, am intrat direct în anul 2 de stagiatură, am lucrat ca maestru de schimb până în 1984...asta la Puțul 5 și la Puțul 6, am început gulerul puțului la Puțul 4, care a fost ulterior puțul de aeraj al minei Baia Sprie...deci eu am fost cel care a condus primii 10 metri de puț săpat și beton...După aceea s-a schimbat șeful de secție la Baia Sprie și a venit un prieten de-al meu bun, domnul N. și într-o zi zice „M”....„Da, poftiți”...zice „Tu de mâine te duci 2 săptămâni la Cavnic”...bine 2 săptămâni nu-i nici o tragedie...m-am dus 2 săptămâni și m-a uitat în Cavnic 6 ani...dar a fost cea mai frumoasă perioadă care am lucrat, am fost șef de șantier la Cavnic la Roata, am avut vreo 200 de oameni în subordine, vreo 7-8 ingineri, maiștrii...deci...a fost șantier mare. Am deschis la 180 filonul...adică la orizontul 180 câteva filoane direcționale, pe urmă am început săparea suprastructurii la Puțul 2 și 3 Roata...deci la aia am fost direct implicat plus...la Puțul 2 am prins și săpat vreo 100 de metri, la Puțul 3 mai puțin...deci am avut. Oricum în activitatea asta am cam 1000 de metri de puț condus de săpat...

I: Și bănuiesc că condițiile de lucru la adânciri puțuri îs...

R: La săpat puțuri da...

I: Îs cele mai grele

R: Îs pretențioase...

I: Apoi de la Cavnic?

R: Apoi de la Cavnic...dacă a venit Revoluția...și au fost multe persoane care vroiau postul meu...au început săpăturile și într-o zi m-am enerva .Și așa încet, încet am ajuns șef de secție la Baia Sprie, la IPEG. Și în 97 când a venit celebra ordonanță 26, când s-a închis totalmente IPEG-ul am reușit, am prins o portiță, m-am transferat cu 15 oameni de-ai mei, cei mai buni

la mina Baia Sprie, unde în 6 luni am făcut, am străpuns direcționala de la orizontul 15 dintre Puțul 6 și Puțul 5. Iar după ce s-a terminat asta încet, încet s-a făcut sectorul de Investiții și am ajuns șef la Investiții vreo 2 ani, iar după aceea întâmplarea a fost că am devenit șef la Protecția Muncii, de unde m-am și pensionat. Deci am prins 17 ani IPEG, 6 ani mina Baia Sprie

I: Din toată această perioadă care...parcă mi-ați spus ceva dar care-i cea mai ...împlinit a fost Cavnicul?

R: Cea mai frumoasă perioadă a fost aia de la Cavnic, acolo în primul rând am prins niște meseriași bătrâni, totdeauna de la cei bătrâni ai de învățat...deci știau meserie, maiștrii tehnicieni bătrâni care chiar știau minerit, mai ales la construcții miniere mă refer...deci nu la exploatare, la construcții miniere.

I: De fapt, IPEG-urile întotdeauna au avut o structură mai complexă și s-au bazat pe meseriași mult mai mult decât o exploatare minieră. Dumneavoastră erați primii care intrați într-un zăcământ, îl deschideați cum se spune, îl pregăteați...și pe urmă îl vindeați dacă aveți cui...

R: Noi eram primii iar după ce ne-am pensionat am ajuns ultimii fiindcă nu ne-au recunoscut anii de...au zis că la IPEG n-a fost subteran

I: Da...da...

R: Deci musai să se vadă pe filmare...deci eu vă spun sincer, mi-am câștigat pensia în Justiție...m-am judecat 2 ani pentru pensie, deci nu-i nici un secret...

I: Bine că a fost până la urmă justiția

R: Păi...cu greu...

I: Erați șef de șantier la Cavnic...

R: Șef de șantier obiectiv

I: Șef de șantier, cine era deasupra dumneavoastră? Cui dădeați seama?

R: Deci aveam șeful de secție, șeful meu direct, iar șeful meu direct era coordonat de inginerul șef al IPEG-ului, domnul G. și pe urmă directorul, atât. Iar restul serviciilor erau colaboratori, deci mă refer la aprovizionare, partea mecanică, transport...deci astea erau...ne deserveau ei...deci ceream ce ne trebuie și eram deserviți de ei

I: Sub dumneavoastră?

R: Sub mine erau...cel puțin la Cavnic aveam un șef de puț și un șef de orizont, iar sub ei erau maiștrii de schimb, deci asta era structura

I: E greu să lucrezi cu mineri?

R: Nu...nu este greu de lucrat cu minerii dacă ești om...scurt.

I: OK. Ne puteți prezenta o zi obișnuită de muncă de-a dumneavoastră? De dimineața...hai să luăm...

R: Păi o zi obișnuită la Cavnic, vă spun începea la 3 și un sfert când era trezirea, la ora 4 autobuzul mă lua...

I: Trezirea nu deșteptarea

R: Trezirea...deci la ora 4 urcam în autobuzul care ne ducea sus la Roata, la ora 5, 5 și un pic eram sus. La 5 jumate era apelul când se aduna toată lumea de pe schimb și le distribuim sarcinile pe locurile de muncă, după aia se intra în mină. Eu pe la ora 8 intram și eu la control, până pe la 11-12. Și pe urmă așteptam schimbul următor, deci cam așa și logic pentru schimbul 3 și 4 lăsam dispoziții...ce au de lucru. Deci cam asta era o zi de lucru...

I: Aveați facilitățile pe care le aveau...să zicem un miner la exploatare? Adică aveați cantină, aveați vestiare, aveați....

R: Da aveam cantină, aveam vestiare mai modeste un pic până exact înainte de Revoluție s-a terminat un grup social modern care există și acuma la Roata, este hotel Roata dacă ați umblat în Cavnic, sus...

I: Nu tare, nu...

R: Este un hotel chiar la...în dreptul galeriei, undeva la 200 de metri, în partea stângă a drumului, deci acolo era grupul nostru social, acolo erau birourile, acolo era lămpăria, băi...aveam apartament de serviciu când mergeam noaptea în control să poți să te odihnești 2 ore, 3 ore...deci cam așa era

I: Ați lucrat și-n producție...deci ați lucrat și la mină, ați lucrat și în deschidere-pregătire la IPEG. Care erau diferențele dintre cele două?

R: Diferențele erau că noi construim și la mină se spărgea tot ce-am construit. Deci asta era diferența...Și acuma dacă îi vorba de chestia asta având în vedere că fac parte din Asociația Mineritului și căutăm lucrări vechi pe Dealul Minei din Baia Sprie am aflat că erau niște galerii săpate manual pe vremuri prin metodele care se știa...și când a fost foamea de a crește producția, toate lucrările au fost dinamitate...deci nu mai există

I: Deci nu s-a ținut cont de patrimoniul să zicem cultural ...

R: Exact

I: Și de fapt când ne amintim de patrimoniul cultural material deja îi cam târziu...cum este cazul cu tot patrimoniul industrial al mineritului...

R: Deci este zero deja...

I: Care erau condițiile de muncă la IPEG?

R: Condițiile de muncă la IPEG

I: Hai să luăm tot Cavnicul...Roata...

R: Cavnicul a fost oarecum mai ușor decât Baia Sprie pentru că nu era așa mare căldura în mină, oricum și la noi era spre 30 de grade temperatura...dar la...eu am lucrat și la Puțul 5 unde era 40 și...deci după un schimb de 6 ore la Baia Sprie puteai să îți golești din cizmă cam un litru de apă din transpirație...cam așa era...

I: Și cum rezistau minerii? Zi de zi...

R: La Baia Sprie la căldurile astea se dădea o sticlă de apă minerală de căciulă

I: Hebe...țiu minte

R: Hebe...exact...

I: Că apa de aia am băut la Puțu 5

R: Așa este...la Cavnic, nu s-a dat dar aveam...m-ați întrebat de cantină, deci nu făceam noi mâncarea, ne aducea de la mină...deci se aducea dimineață...la fiecare schimb se aducea în bidoane de alea mari mâncare și se distribuia la mineri. Deci era ok din punctul ăsta de vedere

I: Praf?

R: Praf...la Cavnic, pe lângă praf, la orizontul 180 unde am lucrat erau 5 locomotive Diesel, imaginați-vă...deci era un fumărai în mină de la gazele de eșapament de te înecai...

I: Și pe termen lung afecta efectiv...

R: Păi...

I: Inima...

R: Sută la sută...La Baia Sprie mai puțin că era electrificat, deci erau LAM-uri, erau...deci nu mai era gazul...

I: S-a legat de mina veche și atunci cât de cât

R: Da...

I: Bine și acolo la Baia Sprie până se sparge....să facă legătura cu Puțul 3...era greu, era foarte, foarte greu

R: Știu că am prins inclusiv de la Puțu 4 niște direcționale spre Puțul....de la 4 la 5

I: Da...înspre

R: Că ulterior s-a făcut puțul de aeraj, și s-a montat...

I: Noi încercam să ajungem de la Puțul 3 la 4 și voi mergeați înspre est, înspre Puțul 5

R: Exact...

I: OK. Evident că aceste condiții și-au pus amprenta asupra minerilor. Ce boli profesionale specifice?

R: Majoritatea sunt cu silicoză, cei care au fost la locurile de muncă toți îs cu silicoză...și să nu zic având în vedere căldura și diferențele de temperatură la ieșit...de la 40 de grade la, să

zicem iarna la minus 10...îs 50 de grade...majoritatea au probleme cu reumatismul, cu...probleme din astea legate de

I: Care nu s-au curățat, Dumnezeu să-i ierte

R: Exact, care nu s-au curățat...Mai sunt dar nu prea mulți...

I: Da...Dumneavoastră suferiți de ceva? Aveți măcar o fibroză așa...

R: Eu nu știu dacă am fibroză dar am avut infarct...

I: Nici nu-i bine a glumi...Accidente de mină ați avut?

R: Deci în cariera mea de 22 de ani am avut 1 singur accident mortal la Cavnic, într-o duminică...Deci au fost angajați niște băieți tineri, așa la vreo 20 de ani și având în vedere că în perioada aia se lucra și sâmbătă și duminică, mai ales că aveam o forțată...o galerie de coastă...unul din ei s-a așezat să mănânce și nu s-a uitat fiindcă era...în mină s-a așezat în dreptul unui capac de sicriu, mulți știu...respectivul capac în timp ce mânca s-a desprins și l-a prins de șină și l-a terminat...asta a fost una. Am mai prins un artificier la

I: Capacul de sicriu să specificăm e o coptură care

R: O coptură care a venit din perete

I: Din lateral...

R: Din lateral exact...s-a basculat peste el și n-avea mult...vreo 2 tone...deci...suficient. Am mai prins un accident urât la mina Baia Sprie când o pușcat la rostogol și n-a verificat nimeni după ce s-a pușcat ce s-a întâmplat, în timp ce s-au apucat la încărcat, o coptură s-a desprins, efectiv l-a tăiat pe mecanic în două....deci l-a prins de un vagonet de un metru cub..pac...

I: Ca o ghilotină

R: Exact ca o ghilotină și...Așa din amintiri, am mai avut un miner de suitor care pe urmă a ajuns miner într-un abataj i-a căzut o piatră pe el cât o basculantă...deci...vă dați seama că n-ai nici o șansă...

I: La ce nivel erau câștigurile salariale? Vă permiteați un trai decent?

R: Mai mult decât

I: Ați prins tehnici vechi de minerit sau ați auzit despre ele?

R: Am auzit numai de tehnici vechi, nu am prins

I: De la bătrâni

R: deci știu tehnicile vechi de la bunicu, când se lucra cu...nu mai știu cum îi zice la...

I: Sfredel din ăla..

R: Așa la sfredel manual cu ciocanul, plus metoda aia când făceau foc și stropeau și după două zile după ce se aerisea crăpa piatra și puteau să-l desprindă

I: Foc și apă, da...Ați prins mineritul și dinainte de Revoluție și de după Revoluție. Din păcate sau din fericire nu știu cum să spun. Existau diferențe? Au existat diferențe?

R: Exista în cea privește disciplina, deci era mare diferență. Deci când s-a trezit minerul să este liber să zică orice, era cu totul altceva...nu mai erai ascultat ca și înainte

I: A fost o surprare a autorității. Înlocuirea autorității cu altceva care n-a funcționat nicicum

R: A fost un vid. Deci după 90 a fost un vid total. Să dai salarii fără să muncești, a fost mare greșeală...

I: Doi ani de zile...nu o lună, două

R: Exact...deci a fost o mare, mare greșeală...da...

I: Da. Cunoașteți povești, legende, superstiții de pe la Cavnic, de pe la Baia Sprie?

R: Nu prea

I: Minciuni?

R: Minciuni și...știam multe chestii, cum se batjocoreau în tren deci era foarte la modă...deci n-aveai voie să greșești, când ai greșit nu te-o uitat nimeni

I: Erai taxat sigur...porecla era poreclă

R: Erai taxat...tot timpul...așa-i

I: Probabil era un mod de destresare să spunem

R: Cam așa...

I: Ok. Ce sărbători religioase sau laice erau specifice minerilor?

R: În...eu mă refer la Baia Sprie restul nu...și la Baia Sprie erau trei sărbători care erau la inima minerilor, era Calea Crucii înainte de Paști, era 15 august Adormirea Maicii Domnului și Sfânta Varvara...atât...deci astea erau...

I: La care țineau minerii

R: La care țineau da...

I: Era înainte mai...mai...mai festivistă decât acum în ultimul timp? Mai venea o fanfară? Mai se îmbrăcau într-o uniformă?

R: Fanfară vine și acuma...

I: Da?

R: Da...din 100 sunt 8...asta-i diferența

I: Probabil era...

R: Deci Fanfara și acuma participă și la 15 august și mai sunt niște sărbători la care participă Fanfara...dar vă spun sunt 8...9 cel mult

I: Știți ce mă enervează? Că întotdeauna am avut...nu știu...aveți Zilele Băii Spriei?

R: Avem exact în preajma lui 15 august

I: Se gândește cineva la mineri sau îi...orașul, domnul primar și gata

R: Spun sincer...

I: Că totuși Baia Sprie îi oraș minier

R: Când avea Fanfara aia numeroasă, și eu am fost membru al Fanfarei vreo 10 ani, când eram mai tânăr. La 1 mai, la Ziua Minerului, la 23 august cum erau sărbătorile, ne încolona de la Flotație și sculam tot orașul....unii ne înjurau, alții....Și acuma după mulți ani, acu vreo 2-3 ani s-a repetat chestia asta și au ieșit oameni pe Alea Minerilor și au plâns...

I: Ați avut sentimentul apartenenței la această categorie profesională? Știu că aveți o activitate extra...să spunem din timpul dumneavoastră liber în care vă ocupați de promovarea mineritului

R: Da, încerc. Încerc să lăsăm ceva în urma noastră, având în vedere că...am intrat în Asociația asta a Mineritului...unde eu sunt secretar, acuma fără laudă, am avut două ieșiri în Slovacia invitați de prietenii noștri slovaci, unde am rămas impresionat de ce pot să facă...ce-au putut să facă alții pentru...și la ei sunt închise minele, mai sunt și la ei active dar puține...dar nu au distrus ca și la noi...Deci acolo au rămas minele în picioare, sunt conservate...am văzut un muzeu la...Muzeul Mineritului din Roznava, unde este expus începând de la primele perforatoare cu care s-a lucrat în minerit, cu vagoneti de lemn, cu...nu vă spun...până la ultimele utilaje moderne cu care s-a lucrat toate sunt expuse, deci nu sunt distruse...

I: Nu-s la fier vechi

R: Nu-s la fier vechi...deci am rămas impresionat de acest muzeu. Plus am fost la Banská Štiavnica, nu știu la cine ce zice această localitate, aici a fost înființată prima facultate de mină, metalurgie și silvicultură din Imperiu austro ungar, pe vremea lui Maria Tereza, care funcționează și acuma, unde în fiecare an, în afară de anii pandemiei, anul trecut și anul acesta, s-a ținut așa îi zice Festivalul Dragonului parcă, unde vin și defilează toate asociațiile minerești din Slovacia, Cehia, Polonia, Ungaria, Germania și mai nou noi. Numa noi n-am defilat, n-am avut cu cine...acolo fiecare o ieșit cu fanfară, cu...echipați cu uniforme miniere cum erau...cu steaguri, cu tot...ce...deci impresionant...Printre altele anul viitor dacă ne va lăsa pandemia deja suntem invitați la o întâlnire din asta la nivel european. Deci vreau să vină mai multe țări cu tradiție minerească...

I: Nu-i păcat cu tradiția noastră minerească să fim iarăși, totuși, iară ultima găină a Europei?

R: Nu știu...noi ne pregătim pe anul viitor dade reușim să avem și noi echipament...

I: Vă doresc mult succes...

R: Dade reușim să încropim puțin fanfara că...ni-i s-a transmis „Băi vedeți cel puțin 20 de persoane”...o să vedem ce va ieși...important este să scăpăm de pandemie că altfel nu se mai face nimica. Deci s-a putut, la noi eu cred că n-am mai putea face un asemenea muzeu...cum am văzut...că n-ai ce să expui

I: Da...

R: Din păcate...

I: Pe dumneavoastră personal v-o afectat închiderile din minerit?

R: Sufletește că eu m-am pensionat înainte de a fi închise minele dar...

I: Comunitatea...

R:...nu mi-a picat bine când am auzit că se închid minele...

I: Și mai ales cum s-au închis

R: Și cum s-au închis și știind ce a rămas în urma noastră, cel puțin la Baia Sprie unde am lucrat până la ultimul orizont jos...plus ce cunoștințe mai am eu referitor la respectivul zăcământ...deci îi mare păcat...

I: Fiind localnic al Băii Sprii, comunitatea cum a reacționat? Sau cum a fost influențată de închiderile din minerit?

R: Păi a devenit un oraș mult mai sărac în primul rând, majoritatea care au lucrat la mină sunt pensionari....după ce vor dispărea și poveștile dispar...despre minerit...deci n-o să mai rămână nici o urmă...din păcate...

I: Tinerii îs plecați

R: Nu s-a pus nimic în loc clar...

I: Tinerii îs plecați, nimeni nu...

R: Tinerii...nu găsești tineri...nici nu mă gândesc dacă s-ar pune problema să redeschidă vreo mină, dacă ai găsi meseriași...nu cred...nu cred că tineretul nu, îs cu totul altceva decât a fost pe vremuri

I: O întrebare pur personală. Dacă vreți să-mi răspundeți da, dacă nu, nu. Nu-i nici o problemă. Sunteți o persoană religioasă?

R: Da...

I: V-a ajutat acest lucru în meserie?

R: Cred că da...sper că m-a ajutat...având în vedere că am avut și eu câteva faze cât am lucrat...că puteam să-mi las oasele în mină...cred că m-a ajutat...

I: Bun. Acuma ajungem la un capitol care ne este foarte drag nouă și dumneavoastră cu atât mai mult, florile de mină. Știu că sunteți un colecționar pasionat, știu că vă plac speciile astea minerale. Ce reprezintă ele pentru dumneavoastră?

R: Pentru mine? Țsta e hobby-ul meu, deci n-am alt hobby

I: Cred că e mai mult decât un hobby

R: Mai mult decât hobby și nu mă laud că eu n-am fost persoana care să scape de ele, eu le păstrez. Și îmi face plăcere să mă mai uit....„bă zic ăsta știu de unde l-am scos”...deci toate sunt scoase de mânuța mea nu-s luate de la alții

I: Deci ați participat activ la dezbrăcarea graițului

R: În activitatea asta a mea, deci v-am spus dacă erau mijloace cum sunt acuma să poți poza sau filma...era ceva extraordinar...deci am văzut geode cum nu cred că o să mai vadă cineva...Dau un exemplu la Cavnic într-un abataj...

I: Puteți și localiza...noi avem probleme cu localizarea pieselor noastre, nu gratuit vă întreb...pentru că ne interesează mărturiile celor care chiar au fost acolo, chiar au fost de față...nu numai din...

R: Era un abataj, nu mai știu ce abataj la orizontul 180

I: Filonul și orizontul îi suficient

R: Filonul principal, nu mai știu exact care filon că erau multe filoane la Cavnic la Roata, știu că am intrat o dată sub în abataj și m-am uitat toți pereții erau tapetați cu baritină albă....

I: Alea ca pădurea înghețată?

R: Nu...tot era lamele, frumos, n-ai putut lua unu...am căutat să vedem unde mișcă ceva să poți lua, dar...deci așa ceva nu...

I: Talpa groasă

R: Acolo unde era desprins nu era talpa groasă da...plus tot la Cavnic aveți și în Muzeu un exemplar de stibină cu baritină, stronțianit...de pe nu mai știu exact filonul, filonul 7 sau 5....au trecut vreo 40 de ani de atunci

I: Ne spuneți anterior de baritina albastră de pe...

R: Aia era la Baia Sprie dar nu am scos eu...

I: Nu, nu din povești măcar. Oricum partea superioară undeva

R: Deci partea superioară undeva 516 cam așa mă gândesc că acolo a lucrat fratele meu...

I: Baritina roșie știți de ea? Știți evident

R: Evident știu cam unde este localizat dar nu am...n-am ajuns niciodată numa să văd...

I: Bine ea a apărut, anterior...

R: Cu mult înainte...între anii 60-70 dacă nu mă înșel

I: Da, da. Plus inclusiv stibina aia cu baritină...cu...

R: Aia a fost la...la Puțul Terezia, într-unul din abataje, de aia țin minte...țin minte când ieșeau vagoanele cu stibină

I: Da? Orizontul?

R: 13...

I: 13. Acuma...la Puțul 5 știi de realgarul ăla de la orizontul 9. Asociația realgar cu stibină ați văzut-o?

R: Da...

I: Unde a apărut aia tot acolo sau...

R: Tot acolo...

I: Sau mai jos un pic?

R: Nu, tot acolo

I: Tot la 9...la 9 au apărut și cuarțurile alea foarte frumos dezvoltate...cuarț cu realgar iarăși frumos, nu?

R: Da

I: Și mai nou....mai știți ceva mai jos? Pe la 11 ceva?

R: Mai o fost...mai jos....

I: La domnul B. prin sector?

R: Nu...deci este secret...secret pentru că făceam și eu câte-o vizită când recoltau băieții și primeam și eu câte un exponat, două

I: OK. Ceva stibină, nu? La 11, nu?

R: Unde?

I: La 11?

R: Nu mai știu exact unde a fost stibina, eu personal am prins la 14

I: La 14? Ok

R: La 14 deci am prins stibină dar nu era așa bine dezvoltată ca și cristalizare...față de zona superioară...era mai mult niște...niște bile de stibină pot să zic, era așezată una peste alta așa și...

I: Minerale rare? Tetraedrit de pe la Cavnic?

R: Scheelit

I: Scheelit. Scheelit de Baia Sprie?

R: Exact

I: De unde?

R: Orizontul 11...da nu mai țin minte abatajele că erau multe...111, 113...cam așa ceva

I: Ok. Tot înspre Puțu 4

R: Da

I: Chiar 5

R: De la Puțu 5 spre Puțu 4

I: Așa....Ok. Bun. Rarități. Asociații frumoase pe care le-ați văzut în cariera dumneavoastră? Haideți să pun altfel întrebarea...

R: Nu hai că vă spun eu...

I: Care vi cea mai dragă? Care ați rămas așa cum să spun ...cu gura căscată?

R: Eu am rămas pe retină... Cu gura căscată la un cuarț scos la Orizontul 9, unde cristalele erau de 50-60 de centimetri, deci...cam așa...pe o bază de vreo...în diametru de vreo 30-40 de centimetri, nu știu câte erau, vreo 25 de cristale, neatinsse, iar între ele 3 smocuri de stibină deci aia am rămas...

I: Unde-i? În Germania acum? Cred că-i în străinătate

R: Nu știu unde îi dar nu îi în țară e clar...deci imediat când a fost scos, a doua zi a avut aripi...că așa era la modă

I: Da.

R: Atâta știu că două persoane au dus la Puț piesa, abia l-au dus, deci cred că avea 50 de kile, fără exagerare...deci aia trebuia să fie în Muzeul ăsta nu...

I: Da...ok. Doamnă M. ne apropiem de sfârșitul interviului nostru...O întrebare să spunem retorică mai degrabă...așa...decât interogativă. Ce-a însemnat mineritul pentru dumneavoastră?

R: Pentru mine? Totul...mineritul a fost viața mea, scurt...

I: Să știți că majoritatea...eu tot așteptam dezvoltarea ideii...da majoritatea „toată viața mea”

R: Deci ăsta-i adevărul

I: Da și spune evident chiar totul

R: ăsta-i adevărul noi ne-am iubit meseria...a fost o meserie grea dar ne-am descurcat

I: Așa-i. Și acum iar o întrebare de asta așa...pur, pur întrebare. Credeți că se va mai redeschide mineritul?

R: Din câte cunoștințe am eu despre minerit....și având în vedere stadiul în care au ajuns minele eu zic că nu...Hai să luăm Baia Sprie, este inundat nu știu până la ce nivel...unde la orizontul 13...zăcămintul neexploatat este sub 13...ce mai poți face. S-a lăsat...s-au lăsat puțurile...deci totu-i în paragină, puțurile...vă dați seama...

I: Nu că-s în paragină...îs dezechipate...

R: Îs...gaura poate este dar susținerea...cum îi zice amenajarea cu moaze cu ce este echipat puțu, aia cred că este rugină totală. Având în vedere că n-a mai fost aeraj...aerul cald a venit, a inundat puțurile....Nu cred...deci nu văd să se mai deschidă cel puțin în zona asta...poate Șuiorul care este altceva dar Baia Sprie părerea mea nu și nici Cavnicul...ăstea erau mine de adâncime

I: De adâncime, cu potențial la vremea aia

R: Cu potențial dar de adâncime

I: Ok. Domnule M. vă mulțumim foarte mult

R: Cu mare plăcere

I: Mulțumim pentru informațiile care ni-i le-ați împărtășit

R: Cât am mai putut

I: Și vă dorim multă sănătate. Mulțumim

R: Mulțumesc la fel